

IM.STEFANA

**FUNDACJA
BATOREGO**

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

9 czerwca 2020 r.

Stanowisko w sprawie wyborów prezydenckich 28 czerwca

Odmawiając ogłoszenia stanu klęski żywiołowej i próbując zorganizować wybory 10 maja 2020 roku w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego – w sposób całkowicie sprzeczny z podstawowymi standardami konstytucyjnymi i demokratycznym – rząd i większość sejmowa doprowadziły do bezprecedensowego kryzysu państwa i instytucji demokratycznych. Efektem ich działań było pozbawienie obywateli i obywaterek możliwości realizacji czynnego prawa wyborczego, chaos prawny i polityczny oraz dezorganizacja procedury wyboru prezydenta jako najwyższego przedstawiciela państwa i gwaranta ciągłości władzy państwowej. Naruszone zostały podstawowe standardy demokratycznego państwa prawa, podważone zostało zaufanie obywateli do procedur i instytucji demokratycznych.

Tylko obywatelki i obywatele mogą zażegnać obecny kryzys. Dlatego uważamy, że przeprowadzenie wyborów 28 czerwca 2020 roku może stać się szansą na przywrócenie ładu konstytucyjnego w Polsce.

Zaplanowane wybory nie są pozbawione wad, w tym wad prawnych. Ustawodawca nie zapewnił równych szans wszystkim kandydatom. Kandydat popierany przez partię rządzącą korzysta z ogromnych zasobów państwa, a w szczególności z faktycznie prowadzącej jego kampanię telewizji publicznej. Wykorzystując uprawnienia związane z trwającą wciąż epidemią organy administracji rządowej zachowują możliwość ingerencji w proces wyborczy. Wciąż nie ma pewności, czy z powodu epidemii wszyscy wyborcy, zwłaszcza ci mieszkający za granicą, będą mogli wziąć udział w głosowaniu.

Mimo to zachęcamy obywateli do udziału w wyborach i oddania głosu w lokalu wyborczym lub korespondencyjnie. Prawdziwą stawką nie jest wybór konkretnego kandydata, lecz dalszy los demokracji i rządów prawa w Polsce. Wszyscy działamy obecnie – nie ze swojej winy – w stanie wyższej konstytucyjnej konieczności. Rezygnacja z udziału w wyborach byłaby równoznaczna z rezygnacją z decydowania o przyszłości Polski i z szansy na przywrócenie praworządności. Uważamy, że na taką rezygnację nie możemy sobie teraz pozwolić.

Obecny kryzys konstytucyjny podważa zaufanie obywateli do podstawowej instytucji demokracji, jaką są wybory powszechne. Istotne mechanizmy i instytucje mające stać na straży uczciwości procesu wyborczego zawiodły. Tym ważniejsze jest więc, aby organizacja i przebieg wyborów zostały objęte ścisłym nadzorem obywaterek i obywateli. Zachęcamy organizacje społeczne i środowiska demokratyczne do obserwowania procesu wyborczego i reagowania wówczas, gdy elementarne standardy demokratyczne w procesie tym nie są respektowane. Jednocześnie oczekujemy, że władze zapewnią warunki nie zagrażające zdrowiu uczestników wyborów.

Zarząd Fundacji im. Stefana Batorego

Edwin Bendyk, Mikołaj Cześniak, Anna Materska-Sosnowska, Aleksander Smolar

Zespół Ekspertów Prawnych Fundacji im. Stefana Batorego

dr hab. Piotr Bogdanowicz, Katedra Prawa Europejskiego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Łukasz Bojarski, prezes zarządu Instytutu Prawa i Społeczeństwa INPRiS, były członek Krajowej Rady Sądownictwa

Jacek Czaja, prezes Towarzystwa Prawniczego w Lublinie, były wiceminister sprawiedliwości

dr hab. Monika Florczak-Wątor, profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego

Jarosław Gwizdak, prawnik, działacz społeczny, członek Zarządu Instytutu Prawa i Społeczeństwa INPRIS

dr Wojciech Jasiński, adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego Uniwersytetu Wrocławskiego

Magdalena Mierzewska-Krzyżanowska, radca prawny, pracowała jako prawnik w Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, a także w latach 1993 – 1998 jako prawnik w Sekretariacie Europejskiej Komisji Praw Człowieka

dr hab. Marcin Matczak, profesor w Katedrze Filozofii Prawa i Nauki o Państwie Uniwersytetu Warszawskiego, partner w Kancelarii Domański Zakrzewski Palinka sp. k.

dr hab. Tomasz Pietrzykowski, profesor w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa Uniwersytetu Śląskiego

dr hab. Anna Śledzińska-Simon, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Wrocławskiego

dr Tomasz Zalaśki, członek zarządu Stowarzyszenia im. prof. Zbigniewa Hołdy, Kancelaria Domański Zakrzewski Palinka sp.k.

prof. dr hab. Fryderyk Zoll, Katedra Prawa Cywilnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, profesor Uniwersytetu w Osnabrück

Zespół Ekspertów Wyborczych Fundacji im. Stefana Batorego

dr hab. Mikołaj Cześniak, profesor Uniwersytetu SWPS, Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych SWPS

dr hab. Jarosław Flis, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego

dr Adam Gendźwiłł, adiunkt w Zakładzie Rozwoju i Polityki Lokalnej na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego

dr hab. Jacek Haman, Zakład Statystyki, Demografii i Socjologii Matematycznej, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

dr Anna Materska-Sosnowska, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego

dr hab. Bartłomiej Nowotarski, profesor Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Katedra Filozofii i Historii Gospodarczej

prof. dr hab. Jacek Raciborski, Zakład Socjologii Polityki, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

prof. dr hab. Andrzej Rychard, dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Fundacji im. Stefana Batorego